

filij de alimentis, sine quibus vivere non possint, quando ea aliunde non habent, neque sua industria, & labore sibi illa comparare possint, satisque congruum esse existimem rationis recta ductu, seu instinctu ac propensionem naturali, qua parentes propendunt, ut filij se sustentent, & sicque parent vnde absque vlla indigentia splendide vivant; non tamen arbitror esse de iure naturali, ut alimentis, etiam necessaria ad vitam tuendam, illis relinquatur, aut tribuant, si aliunde ea habeant, aut sua industria & labore comparare illa possint, necdum ut competentia alimenta illis relinquatur, vnde accommodata ad paternas diuitias, honoremque, & statum suum, ac parentum, temporalem hanc & caducam transigant vitam: praeterquam cum, quod vnus in republica lauitis & splendidius, quam alius, viuat, altiorisque sit status & conditionis, quam alius, nihil ad ius naturae atinet, quo solo spectato, nullus mortalium maior est alio, neque illi debetur splendidiior & lauitior vita, quam alijs. Quare aliunde partem conclusionis proposuit mihi persuadere. Nempe, quod cum leges, quae certam partem bonorum parentum praeribunt filijs in legitimam, vnde sustententur, & familiam affluant, aequae sint, rectaeque rationis ductu, ac propensionem naturali, qua parentes filijs se sustentent, eosque perducere conantur ad statum, in quo non egeant, valde sint consentanea, in publicaeque reipublicae bonum cedant, & omnibus de republica communes sint, per easque filij ius sibi ad suas legitimas portiones comparauerint, recta ratio, aequitasque non patitur, vt in detrimentum ipsorum, principis vsque adeo dispenfer in iuribus, quibus legitimae portiones ipsis sunt debite, vt neque congrua alimenta, iuxta opes, statum, ac conditionem parentum, ad ipsos per obitum parentum deueniant: maxime cum non multum reipublicae expedit multiplicari maioratus, imo forte esset longe vtilius, non tot multiplicari, quot re ipsa multiplicati sunt, & in dies multiplicentur: & cum plus satis multiplicentur, non contingendo legitimas aliorum filiorum, necdum non ita eas etiam contingendo, vt neque competentia alimenta ex magnis parentum opibus ceteris filijs relinquatur.

Vltimum vero partem ex eo mihi persuadeo, quod ceteri liberi ius ad suas adeo moderatas portiones comparatione bonorum omnium suorum partem velle legum aequissimarum, omnibusque de republica communium, comparantur; neque a quibus patitur, vt princeps, in tantum eorum detrimentum, dispenfer in eis legibus, iusque illud ab ipsis auferat, cum, vt proximè dictum est, maius bonum reipublicae sit, portiones legitimas singulis liberis tradi, quibus, accommodata ad opes paternas, competenter viuant, quam multiplicari & augeri maioratus, cum ipsorum detrimentum: praeterquam cum sufficiat maioratus multiplicentur & augeantur, secluso eo ceterorum liberorum detrimento, vt etiam proximè dictum est. Equidem, quod princeps in eo dispenfer, quod legitima eius, qui ad maioratus vocatur, vinculo primogenij subijciatur, etiam quando nullus alius est descendens, omniaque bona parentum in hoc Castellae regno, iuxta communem, probabiliorerque sententiam, pertinent ad legitimam talis filij, praeter quintum, idque siue parentes simul maioratum ex quinto, aut ex parte quinti, instituant, siue non, non adeo graue praedictum tali filio inde sequitur, vt dicendum sit, illicitum, irrationabilemque esse eam dispensationem; quandoquidem tota legitima eidem filio manet, tamen vinculo primogenij alligata: multo vero minus detrimentum illi sequitur, si patres nepotem ex eo filio habeant, siquidem ex tertio & quinto instituerentur maioratus in nepote, excluso filio ab eo maioratu: & multo adhuc minus detri-

mentum illi sequitur, si fratrem, aut fratres haberet, quoniam, vna cum maiori, aut cum minorum sui legitima, quod plures fratres haberet, acciperet in maioratum tertium, aut etiam quintum bonorum parentum; cum tamen posset a parentibus excludi a tertio & quinto. Ceterum quod, si sint duo filij, vnus excludatur ab accipiendis integris quatuor partibus ex quindecim bonorum parentum, quae ad ipsius legitimam spectat, vt alius pluraquam ex vndecim partibus suae legitimae, & tertij, ac quinti bonorum patris, obtineat maioratum, sane aequitas id non patitur: & multo minus aequitas patitur, vt si sint tres filij, duo excludantur, singuli quidem ad minorem portionem suae legitimae, ac ambo simul a maiori portione, vt maioratus alterius, instituitur ex sua legitima;

& tertio, ac quinto parentum, vltimus augeatur; neque sane id ego principibus consulerem, vni deo dispenferent. Scio Molinam, vbi supra, praefertim num. 26. Couarr. num. 5. citato Anton. Gom. l. 4. c. 2. Tauri, num. 57. & peroseque alios, contra iura affirmare, ductos, quod lex, quoniam legitimam statuens, de iure sit humano, possitque proinde princeps in illa dispenferare. Scio item receptum id esse in praxi ex eo fundamento, & ex autoritate eorum doctorum. Mihi vero, quod dixi, plus placet. Fundamentum verò in contrarium, locum non habet, quando vti legibus humana comparatur est ius tertio; & quando dispensatio non credit in maius commune bonum; quam sit bonum, quod perditur, seclusa ea dispensatione; & quam sit, quod impeditur, adhibita ea dispensatione: in re autem proposita ius est quatuor filijs vti legis humanae omnibus communis, neque dispensatio credit in maius bonum publicum; vt ostentum est.

Doctores hanc quartam conclusionem communiter statuunt. Quando aliquis omnino caret descendens, habetque ascendentes, licet maioratum instituit ex principis facultate de omnibus suis bonis; priuando ascendentes legitimam in bonis ipsis debita. Ita communis sententia, quam Molina, vbi supra, num. 28. refert. Ducuntur alio communi argumento, quod legitima portio in bonis descendenti, solum sit ad ascendentes debita iure & statuto humano: principes autem dispenferat ex rationabili causa possit, vt sit legitima priuatur, cui iure humano est debita. Merito Couarr. num. citato, ait, ascendentes debita esse ad descendentes alimenta iure naturali, si ea non habeant, ac proinde consentiet, neque ex regia facultate posse institui talem maioratum, nisi relicta eis alimentis, sine quibus vitam trahere non possent. Imo verò dubitandum non est, necesse esse vt minimum illis relinquatur competentia alimenta, vnde accommodata ad suam conditionem & statum, congruenter transigant vitam, quod Molina, vbi supra, obseruat. Qui etiam addit, cum dispensatio, vt maioratus ex omnibus bonis instituitur, priuando ascendentes legitimam in eis bonis ex legum praescripto ipsis debita, fieri non possit, nisi ex sufficienti, ac rationabili causa; sufficienti autem

& rationabilis non fit, vt descendens in aliquo transferat maioratum instituit, qui non pertinet ad familiam ac sobolem ex ipso propagandam, sicut est legitima causa, vt instituitur in vno descendente, in quo nomen & familia institutoris conseruetur; sibi videri, non posse licite eam facultatem concedi, nisi vt maioratus instituitur in aliquo ascendente, cui legitima debeatur, aut in fratre aliquo institutoris, ad quem ab eo ascendente deuenire debet maioratus. Ego verò, iuxta ea, quae in probatione duarum vltimarum partium conclusionis praecedentis dicta sunt, existimo, quod, cum ius sit questu ascendentes ad suas legitimas portiones ex eis bonis vti legum aequissimarum, omnibusque de republica communi-

Quarta conclusio.

Quinta conclusio.

munium, quae in recompensationem legitimatum, quae filij debentur ex bonis paternis, parentibus eas legitimam in bonis filiorum concesserunt, quando filij descendentes non habent, praefertim cum saepe ea bona a parentibus in filios emanant, & filij suum esse ad parentibus accepterint, neque vtilitas tanta sit boni communis, aut institutoris maioratus, ea etiam via maioratus multiplicari ex legitima parentibus debita; nefas esse principibus dispenferare cum descendentes, sine ascendenti consensu, vt maioratus instituitur ex portionibus ascendentes debitis, etiam si in vno ascendenti institueretur ex legitima alteri debita. Quando autem vni tantum ascendenti legitima deberetur, in eoque maioratus institueretur, & post eum vocaretur ad maioratum filius maior natus eiusdem ascendentes, aut filius, quem ascendens velle, tunc, quia id in modicum, aut nullum detrimentum talis parentis cederet, posset princeps dispenferare, vt maioratus, etiam ex legitima ei parenti debita, institueretur.

Quinta conclusio. Si habens descendentes, aut ascendentes, cui legitima in bonis ipsis debeatur maioratum, sine Regis facultate instituat de ea legitima, & alijs suis bonis, ad quem vocet eum, cui ea legitima deberetur, sub ea tamen lege, ac conditione eum maioratum instituat, vt si i, cui ea legitima debetur, consentire velit in eo grauamine, obtineat maioratum; alioquin accipiat solam suam legitimam, & incrementum deueniat ad alium; tunc, si ille expressè consentiat in eo grauamine circa suam legitimam, aut tacite maioratum integrum accipiendo cum scientia, quod maioratus sit ita institutus, valida eo ipso est ea institutio, legitimaque, vna cum incremento, alligata manet vinculo maioratus: si verò non consentiat, liberam tunc accipit suam legitimam, & in incremento succedit alij. Conclusio haec ex se est satis perspicua, & constat ex ijs, quae disput. 177. a nobis dicta sunt. Rectè verò Couarr. capit. Raynaldus, de testamen. §. 2. num. 4. ait, in hoc euentu, validum esse pactum filij cum patre, & consensum filij in eo grauamine viuente patre, pro eo emolumento: quoniam non consentit gratis in eo grauamine, & quasi immutatione suae legitimae, sed pro emolumento maximo.

Sexta conclusio. Si quis maioratum sine Regis facultate instituat de legitima debita filio, quem non suum iura vocat, aut alicui ascendenti, & de alijs bonis, ad quem vocet eum, cui talis legitima deberetur, non apposta conditione, de qua praecedente conclusione habitus est sermo, valida est de iure communi institutio quoad incrementum, non verò quoad legitimam, sed legitima manet libera ab eo vinculo. Idem, iuxta communiorerque veram sententiam, est dicendum hodie de eodem iure communi, etiam filio suo sit debita ea legitima, sique similiter vocatus sit ad eum maioratum. De iure verò Castellae, si legitima sit debita filio suo, vel emancipato, sique vocetur ad maioratum, succedit quidem in omnibus illis bonis; legitima tamen, & incrementum, libera manent ab eo vinculo, & grauamine. Hac conclusio tota asserta, & probata a nobis fuit disputatione 177. citata, eaq; de causa non plura haec de hoc loco dicimus.

Sexta conclusio. Si quis maioratum sine Regis facultate instituat de legitima debita filio, quem non suum iura vocat, aut alicui ascendenti, & de alijs bonis, ad quem vocet eum, cui talis legitima deberetur, non apposta conditione, de qua praecedente conclusione habitus est sermo, valida est de iure communi institutio quoad incrementum, non verò quoad legitimam, sed legitima manet libera ab eo vinculo. Idem, iuxta communiorerque veram sententiam, est dicendum hodie de eodem iure communi, etiam filio suo sit debita ea legitima, sique similiter vocatus sit ad eum maioratum. De iure verò Castellae, si legitima sit debita filio suo, vel emancipato, sique vocetur ad maioratum, succedit quidem in omnibus illis bonis; legitima tamen, & incrementum, libera manent ab eo vinculo, & grauamine. Hac conclusio tota asserta, & probata a nobis fuit disputatione 177. citata, eaq; de causa non plura haec de hoc loco dicimus.

Remnatio successioni in bonis eius, in quibus renunciant legitima debetur, vno è tribus modis fit. Nihil impedit renunciationem, vtpote nulla ipso iure, facta in totum, aut in parte ei, in cuius bonis renunciant legitima debetur, succedit renuncians in integram suam legitimam, & ab intestato in maior portionem, si maior portio ab intestato illum contingat. Quia renunciatio facta ei, in cuius bonis nihil debetur, nihil impedit, quo minus renuncians succedat illi ab intestato, & ex testamento.

Renunciatio, qua renuncietur legitime, aut successio sub iuramento, nec vi, nec dolo, nec metu extorto, valida est, & quam late intelligenda. Excipiuntur renunciationes, de quibus disp. 149. dictum est.

Maioratus institutio ex legitimis alijs debitis, quando valida sine Regis facultate, ex consensu eorum, quibus legitima illa debentur. Et quaedam alia rei huius occasione examinantur.

S Y M M A R I V M.

Sicut inuadit pactum, quo quis sibi admittit facultatem testandi: ita de iure communi inuadit pactum, quo quis filia promittat, se aequali portione institutum eam heredem cum filio: aut quo quis promittat, nullum filiorum melioratum praeteris, aut aequaliter diuisurum omnia bona inter filios.

Pacta haec valida redduntur, si iuramento confirmantur. In hoc regno, si quis contractu inter viuos promittit, se non melioratum aliquem suorum descendentes, eaque de re confecti scripturam publicam, valet pactum, & esse inuadit ea melioratio, si illam efficiat. Idem est si sine scriptura publica id pactum confirmet iuramento. Potest etiam probari rebus fuisse factum scriptura publica, si fuit deperditum.

Promissio in hoc regno facta circa meliorationem alicuius descendenti in tertio & quinto causa matrimonij, aut ex alia onerosa, valet. Si autem non fiat, facta censetur mortuo, qui illam efficere promissit.

Qui valide promittit non meliorare filium, censetur promittere non meliorare nepotem, neque alium descendentes.

Pactum de meliorando filio, aut filia, causa matrimonij, esto cum ipsi met fiat, & esto postea illud remittat alius qui cum ipsis intruit talis pacti contracti, aut discedat sine liberis, valet.

Si is, cui facta est promissio de eo meliorando ex causa onerosa, aut instrumentum publico de non relinquo alteri maiorem portionem, moriatur non relicta sobole, expirat pactum: sed si sobolem reliquat.

Ut eiusmodi promissiones obligare desinant, non satis est remissio eius, cui facta sunt, si aliter vi illarum cum eo contracti, etiam si ea remissio iuramento confirmetur: sed vtriusque est necessaria remissio, ac sufficit.

Eiusmodi promissiones inuadit iam hodie post legem Caroli V. in fauorem dotis filiae factae vltra illius legitimam matrimonij causa. Secus comparatione filiorum, & etiam filiarum ad ingrediendum monasterium, & ad alia onerosa.

Si iuramento post eam legem Caroli V. se astrinxisset parens in augmentum dotis filiae, non meliorare aliquem filiorum, aut meliorare filiam per vltimam voluntatem, nulla ex tali iuramento consurgeret obligatio.

Renunciatio successioni in bonis eius, in quibus renunciant legitima debetur, vno è tribus modis fit.

Nihil impedit renunciationem, vtpote nulla ipso iure, facta in totum, aut in parte ei, in cuius bonis renunciant legitima debetur, succedit renuncians in integram suam legitimam, & ab intestato in maior portionem, si maior portio ab intestato illum contingat. Quia renunciatio facta ei, in cuius bonis nihil debetur, nihil impedit, quo minus renuncians succedat illi ab intestato, & ex testamento.

Renunciatio, qua renuncietur legitime, aut successio sub iuramento, nec vi, nec dolo, nec metu extorto, valida est, & quam late intelligenda. Excipiuntur renunciationes, de quibus disp. 149. dictum est.

naturale esse, quenquam sibi auferre facultatem liberè testandi, neque in vim habere, esto pactum, quo eam sibi auferat, iuramento confirmetur, vt disput. 1. 1. & 280. cum censere retinimus. Errat verò dum non attendit, nullam esse hanc consequentiam, stando in solo iure naturali ac gentium, facultatem habent homines testandi de iuris bonis, vt libuerit, ergo contra ius naturale est, pacto sibi eam auferre. Sicut enim, stando in naturali ac gentium iure, dominus est vniuersique eorum, que possidet, & liberè de eis potest disponere, tum inter viuos, tum etiã vltima voluntate, & tamen non est contra ius naturale, quòd pacto illa efficiat alterius, transferendo in eum dominium illorum, aut quòd efficiat illa alteri debita, auferatque proinde à se eam libertatem disponendi de eis: ita profectò non est contra ius naturale, quòd quis pacto à se auferat facultatem liberè de suis rebus testandi: sicut etiam non est contra ius naturale, quòd cuiuslibet eam facultatem ab eo auferat circa portionem, quam esse voluit legitimã descendenti, aut ascendenti.

¶ Circa priorem partem legis 22. relaxat est obseruandum, qui promississet illo modo non meliorare filium, neque etiam posse meliorare nepotem, aut alium descendentem. Quoniam in eo euentu eadem est ratio de nepotibus, & de filiis, eaque aperte fuit contrahentium intentio: in pactis autem voluntatis & intento contrahentium est standum, & non sono verborum duntaxat, nomineque filiorum, quando hæc concurrunt, descendentes omnes comprehenduntur, etiam in materia odiosa. Ita Ant. Gom. ad cam. l. num. 27. Gutier. vbi supra, num. 11. & alij, quos Gutier. citat.

¶ Quod ad secundam partem eiusdem legis attinet, Ant. Gom. ibid. num. 22. licet rectè affirmet, modò pactum fiat ex causa onerosa matrimonij, aut alia, satis esse si tale pactum & promissio fiat filijs, aut genero, eo quòd bona illa non querantur genero, sed filijs, tamen si commoditas vtiuersus ad generum pertineat, addit tamen, si pactum fiat filijs, non cum genero, sed filijs, vt melius contrahat, meliorem ve & ditorem maritum inueniat, nullum determinando, pactum esse nullum, esto postea aliquis cum ea contrahat ductus eo pacto de illa melioranda. Contrarium tamen arbitror esse verum, modò sequatur matrimonium, causæ onerosæ, sub cuius conditione est censendum factum. Etenim eo ipso, quod pactum illud fit, vt illa meliorem ac ditorem maritum inueniat, verè fit *per viam de casamento, o causa onerosa*, vt lex ipsa exigit ad pacti validitatem, esto non exprimat eum quo in particulari id matrimonium & causa onerosa celebrari debeat, & videtur consentire Gutier. vbi supra, num. 13. Bene autem Ant. Gom. ibid. num. 23. addit, eaque in re consentit cum eo Gutier. vbi supra, num. 13. h. postea gener è vita discedat, etiam liberis non relictis ex eo matrimonio, aut si postea gener remittat focero id pactum, validum tamè permanere comparatione filijs: quoniam per id pactum filijs quæ situm est ius ad eam meliorationem, esto intuitu generi, vt cum ea contraheret, esset celebratum, imò esto cum genero, quatenus in ipsius commodum redundabat, neque volebat aliter cum ea contrahere, esset celebratum, argumento l. i. post mortem, §. vlt. ff. de bon. posses. contra tab. Hæc, que de promissione facta filijs, vt nubat, dicta sunt, similitur locum habent de promissione facta filio, vt aliquam ducat vxorem, aut ex alia causa onerosa, vt ex eadem lege liquet.

¶ Si is, cui facta est promissio de eo meliorando ex causa onerosa, vel cui in instrumento publico facta est promissio, de non relinquendo alteri maiorem portionem hereditariam, moriatur non relicta sobole, tunc integrum est patri, non seruare pa-

ctum, vt pote eo ipso finitum: secus verò, si sobolem relinquat: nam illa succedit in eo iure defuncto, cumque representat, ac proinde similitur cum illa est seruandum pactum, atque cum defuncto fuisse seruandum. Ita Ant. Gom. vbi supra, in calce, num. 24. & num. 25.

¶ Quando eiusmodi pacta facta essent, vt alius contraheret matrimonium cum eo, cui aliquid tale promissum est, & sequeretur matrimonium, hoc alio id sciente, eaque de causa contrahente matrimonium, tunc non satis esset remissio eius, cui id promissum est, vt parens posset relinquere alteri filiorum maiorem portionem, aut eum meliorare, etiam si remissio esset facta cum iuramento ab eo, cui id esset promissum, sed necessarium esset, vt is quoque remitteret, qui ea de causa contraxit matrimonium. Ratio est; quoniam ea remissio, sine consensu huius, cederet in iniuriam & detrimentum huius, qui ea de causa contraxit, & de cuius interesse simul agit, sibi etiam virtute promissio ex causa secù onerosa, quare sine huius consensu esset inualida talis remissio, & mala, ac proinde non seruanda, eoque iuramento esset confirmata. Remissio verò virtusque eorum simul, etiam si filios haberent, valida esset, esto per accidens in detrimentum filiorum redundaret. Ita Gutier. vbi supra, num. 12. & 13.

¶ Carolus V. anno 1534. in comitijs Madritij celebratis, respondendo ad 101. quandam petitionem procuratorum ciuitatum, legem condidit, que est tit. 2. lib. 5. nouæ collectæ, & quæ præter alia circa dos filiarum eorum, qui bona vincularia habent, sic statuit. *Mandamos, que ninguno pueda dar, ni prometer, por via de dote ni casamiento de hija tercio ni quinto de sus bienes, ni se entienda ser mejorada tacita, o expressemente por ninguna manera de contrato entre viuos, lo pena, de todo lo que de mas, de lo aqui contenido, diera y prometera segun dicho es, lo aya perdido y pierda.* Dubium verò est, vtrum hæc lex, que posterius est lata, deroget quoad dorem Filiarum legi 22. Tari quoad priorem, & posteriorem sui partem. Etenim quoad filios, quin & quoad filias ex alia causa, quam dotis & matrimonij, vt ad religionem ingrediendam, perpicuum est, nihil illi derogare: cum in his euentibus nihil ea lex prima loquatur. Paucis verò dicendum est cum Gutier. cap. 59. citato à num. 14. & Baeca, quem citat, illi derogare, ac proinde inualidum esse pactum publico instrumeto confectum, quo parentes se astringant, nulli filiorum relinquere maiorem portionem hereditariam, quam filijs, ad eam maritandam, posseque, nihil eo pacto impediende, meliorare quemcumque alium, aut quoscunque alios ascendendum in integro tertio & quinto. Ratio est, quoniam pactum illud verè esset contractus inter viuos via dotis ac matrimonij talis filijs, quo ei promitteretur aliquid de tertio, aut quinto, verèque illo censeretur meliorata expressè, aut tacitè, in aliquo tertij, aut quinti, vltra ius legitimam, que omnia prohibentur, nullaq; redduntur ea lege. Longè verò apertius est, nullum esse pactum, quo promitterent meliorare filiam causa matrimonij in tertio & quinto, aut in aliqua eorum parte, vt ex eo est satis perpicuum. Quin, si filijs promitterent, aut traderent in dotem aliquid vltra legitimam, integrum eisdem parentibus postea esset, disponere de toto tertio & quinto, meliorando aliquem, aut alios quos descendentes in illis, aut legando de quinto, que vellet, & meliorando de reliquo quinti, & de integro tertio, descendentes, aut descendentes, quos vellet, qui ita meliorati repeterent in eo euentu à filia illa, quod vltra legitimam accepisset, quòd inualidè ac reuocabiliter ex præscripto legis primæ citatæ id accepisset. Solent verò, qui contractum celebrant, obtinere à Rege dispensationem in ea lege,

ge, vt illa non obstante, plus promittant, & tunc valide id efficiant. Obserua tamen, quamuis prohibuit, cassumque reddidit sit, contractu inter viuos dare, aut promittere in dotem filijs aliquid vltra legitimam; prohibuit tamen non esse, illam succedere ab intestato parentibus in portione equali cum reliquis fratribus, neque item prohibuit esse, patrem ex testamento illi relinquere æqualem portionem cum fratribus, aut maiorem, vel illam omnino meliorare in tertio & quinto. Quare ex ijs, que ei filijs obuenerunt per mortem patrum, rectè potest habere in dotem plus, quam suam legitimam, esto ante mortem patres ipsi egissent, pactiue essent, de ea maritanda cum tota ea dote, quicquid perperam cum Baeca Gutier. vbi supra, num. 17. in contrarium dicat. Quando item filia à parentibus accepisset plus dotis, quam esset ius legitimam, aut id illi promississet, vtique, si ex testamento patris tantundem, aut plus, illi obuenerit, potest licitè totam eam dotem retinere, & exigere incrementum: quoniam iam tunc alio titelo, quam dotis, id totum ei obuenerit. Similiter, si parentes ab intestato ex hac via decessissent, & portio, que ei ab intestato illi obuenerit, esset vltra suam dotem, esto dos excederet nudam suam legitimam, posset non solum retinere integram suam dotem, sed etiam adducere illam ad partitionem cum fratribus, vt longè maiorem portionem de bonis parentum acciperet.

¶ Dubium verò est, vtrum, si pater iureiurando causa dotis ac matrimonij promittat, nemini filiorum se relicturam maiorem hereditariam portionem, quam filijs, aut se tempore mortis melioraturum filiam in tanta, vel tanta quantitate, vel in toto tertio & quinto, teneatur id efficere, nihil impediende lege prima citata: an verò tunc conscientia, nihil impediende eo iuramento, possit id non efficere, aut teneatur id non efficere. Gutier. vbi supra, numero vltimo affirmat, non obligare in eo euentu iuramentum, vtpote factum in præiudicium filiorum, in quorum fauorem lex prima lata est; sed peritã prius relaxatione eius iuramentum, posse parentes meliorare in toto tertio & quinto, aut in quanta parte illius voluerint quemcumque aliorum filiorum. Sanè, si iuramentum illud in eo euentu non obligat, necessaria non est relaxatio illius: si verò obligat, vtique, cum parens, non meliorando quemcumque aliorum filiorum, aut meliorando filiam, vt sub iureiurando promissit, nullam iniuriam filijs faciat, sed potius iure suo utatur, quo etiam non præstito eo iuramento, licitè, nihil impediende lege prima citata, possit similitur vti, vt explicatum est, relaxari ei non poterit id iuramentum, nulla vi, metu, aut inuoluntariè præstitum in filijs commodum, & in nullam caterorum filiorum iniuriam. Ex hoc autem alio fundamentum videtur potius non teneri illo iuramento, eoque proinde nihil impediende, posse in eo euentu meliorare, quem aliorum filiorum voluerit, in toto tertio & quinto, aut in quanta parte eorum voluerit: quòd lex illa prima citata, non solum irritum ac nullum reddit, *dat, o prometer, por via de dote, o casamiento de su hija, tercio o quinto, aut contra dote inter viuos tacitè, vel expresse, eam meliorare, sed etiam id prohibet, atque illicitum reddit, vt patet ex illis verbis, mandamos que ninguno pueda dar, ni prometer, &c.* Et quoniam, in penam delicti, addit, *so pena, que todo lo que de mas, de lo aqui contenido, diera, o prometera, lo aya perdido y pierda*, vtique videtur intelligendum fisco, cum ea pena nulli alteri applicetur: ad eam tamen penam, neque filia, neque parentes, teneantur ante latam sententiam: cum autem exequutio rei fieri prohibita, illicita sit: sanè esto iuramento sit promissa, nulla ex eo iuramento oritur obligatio, eò quòd vincu-

lun iniquitatis non fit, ac proinde, ad id non exequendum, necessaria non est iuramenti relaxatio. Dicerem, cum ea promissio, & iuramentum, facta fuerint intuitu matrimonij, rationemque habeant contractus onerosi inter viuos, implendi in testamento, ac tempore mortis; & tam promissio, quam impletio, ac datio vltra legitimam ea via, prohibita sunt, parentem, qui id promissit, non teneri illud implere, nihil impediende iuramento, necessariamque non esse relaxationem illius. Addo tamen, nihil impediende eadem lege prohibitiua, atque illicitam reddente id promittere & implere ea via, posse parentem, absque venial culpa, meliorare filiam illam, aut illi relinquere portionem æqualem cum cæteris filijs, alia via sibi licita, quatenus scilicet liberè per vltimam voluntatem potest disponere de suo tertio & quinto, vt sibi libuerit, nihil eadem lege impediende.

¶ Deinde dicendum est de actu, quo quis omnino, aut ex parte, renunciat successioni alterius, in cuius bonis portio legitima ei debetur, quo vique validus sit, aut non. Et quidem eiusmodi renunciatio vno è tribus modis fieri poterit, quod ad rem præsentem attinet. Primò, pacto inito cum eo, cui succedere debet, quo in totum, aut ex parte, renunciat successioni illius, contentus, vt nihil ex bonis illius ipsi obuenerit, aut vt solum ei obuenerit tantum, vel tantum, reliquum remittendo. Secundò, consentiendo in ipsomet actu testandi, aut post testamentum conditum in testamento, quo priuatur, aut legitima tota sibi debita, aut parte illius. Tertio, pacto inito cum coheredibus in fauorem ipsorum, aut alicuius eorum, vt priuatur tota sua legitima, aut parte illius, consentiente simul illo, in cuius bonis est succedendum.

¶ Quod ad primum ex his tribus modis attinet, pactum illud & renunciatio est ipso iure nulla ob mala; que inde nota sunt euenire, ac proinde, eo pacto & renunciatioe nihil impediendibus, succedere in integrã legitimam sibi debita, & ab intestato, in portione equali cum alijs coheredibus, sine renunciatio facta sit merè gratis, siue ex causa onerosa, vt si filia contenta tanta, vel tanta dote, renunciet reliquis suæ legitimæ. Imò verò renunciatio successioni alterius, vnde potest nihilominus succedere illi, tam ab intestato, quam ex testamento, si hæres ab illo instituat. Ita habetur l. qui superstitius, ff. de acquir. hered. l. vlt. ff. de suis & legit. hered. l. si quando, §. illud, C. de inoffic. testam. & l. pactum dotali, C. de coll. affirmatque communis Doctorum sententia, quam referunt ac sequuntur Anton. Gomez. l. 22. Tauri, num. 1. Couar. cap. Raynaldus, de test. §. 2. in calce, num. 2. & cap. quamuis pactum; par. 3. in initio, num. 1. & Molina, lib. 2. de primog. cap. 3. num. 5. dictumque ex parte est disput. 149. & 176. §. dixi. Est verò similitur nullum pactum & renunciatio: quia ascendens similitur renunciet legitimæ, que sibi debetur in bonis descendens, vt ex tribus citatis factis aperte colligitur, & affirmat glo. vlt. l. si quando, §. illud, C. de inoffic. testam. in vltima solutione eius glossæ ibi, quam approbat Barrol. vt addit eadem glossæ ibidem sub iungit, & aduersus Baldum affirmant Anton. Gom. vbi supra, num. 3. Molina, 2. de primog. cap. 3. num. vlt. Gutier. de iur. confirm. par. 1. cap. 19. num. 2. & plerique alij, quos Anton. Gom. citat. Quando tamen, vel filius, accepta viuente patre integra sua legitima, renunciat successioni in bonis patris, vel pater, accepta viuente filio integra sua portio legitima sibi debita, renunciet successioni in bonis filij, valida esset talis renunciatio. Ita cū Bart.

& Panorm. affirmant additio glossa citata, & multi alij, quos Aut. Gom. in fine, num. 3. citati, & num. 4. reitert ac sequitur. Si tamen, post ita acceptam integram legitimum, spectato tempore, quo accipitur, accretcerent bona illius, cui est succedendum, posset, qui ita illam accepisset, agere ad incrementum usque ad integram suam legitimum pro tempore mortis, iuxta l. si quando, §. illud, C. de inoffic. testam. consentiunt Couarr. cap. quamuis pactum, par. 3. §. 1. num. 2.

Quamuis pactum, quo filij renunciant portioni legitimæ, & hereditati paternæ, sit nullum ipso iure, vt exequitur Ant. Gom. l. 22. citata, num. 8. confirmatur Couarr. cap. quamuis pactum, par. 3. §. 1. num. 1. & Molina, num. 4. citato, ostensumque est disp. 149. & disp. 171. citatis, exceptis quibusdam renunciationibus, de quibus ibidem habitus est sermo. Idem, cum multis alijs, quos citat, ait Couarr. cap. quamuis pactum, par. 3. in initio, num. 3. esse, si sub iuramento promittat, se renunciatum hereditati paternæ, ceterisque eo ipso cum iuramento illi renunciasse, ac proinde expelli posse à petitione hereditatis exceptione eius promissionis iuramento confirmata, atque etiam à dicendo nullo testamento, in quo vi talis promissionis iuramento confirmata fuerit præteritis, aut exheredatus, iuxta ea que subiiciemus. Hæc verò intelligenda sunt de iuramento per verum nomen, seu per verum Deum, etiã si præstitum sit à Iudæo, vel à Saraceno, vt bene affirmat Couarr. cap. quamuis pactum, par. 3. §. 4. nu. 1. eum alij, quos citat: serus autem de iuramento facto per Deum falsum, esto iurans crediderit esse verum Deum, quicquid in contrarium dicat Couarr. ibidem. Etenim, qui ita iurauit, non tenetur efficere, vt eum, per quem iurauit, nõ adduxerit in testem infidelis promissionis; cum falso Deo, non ea reuerentia, sed ignominia debeatur. Neque iuramentum illud ius tribuit ei, cui sub eo aliquid promittitur, neque per consequens vim tribuit contractui, alioquin nullo.

Et verò ipso, quod filius cum iuramento renunciat hereditati paternæ, censetur etiam renunciare legitime sibi debite in bonis paternis, & non solum incremento portionis, quod sibi obuenire deberet ab intestato, vt cum alijs, quos citat, recte affirmat Couarr. cap. quamuis pactum, par. 3. §. 3. num. 3. & Gutier. cap. 19. citato, num. 3. Idemque est de renunciatione cum iuramento, qua ascendens renunciat hereditati sibi ex descendente competenti, vt Gutier. num. 4. sequenti subiungit. Quando quis accepta sua integra portione pro tempore, pro quo illam accepit, cum iurando renunciasset successioni in reliquis bonis illius, in quibus ea legitima illi debebatur, tunc recte Couarr. capit. quamuis pactum, par. 3. §. 1. num. 2. proponeret, esto bona illius postea accretcerent, aut vt maiorem legitimum esset accepturus, nisi cum iuramento renunciasset successioni in reliquis bonis, non posse postea petere incrementum; quoniam censetur renunciasse in quocunque euentum: & esto postea accretcerent bona, & minueretur legitima, nihil illi restitueret: renunciatioque cõ

iramento non est annullata, vt annullata est renunciatio sine iuramento, vt præuidetur non possit ad effectum obtinendi integram legitimum, quando facta est ante testamenti confessionem, consentiunt Molina, lib. 2. de primogen. cap. 3. num. 29. & alij, quos citat.

Item eo ipso, quod quis cum iuramento renunciat successioni absque vlla limitatione, censetur renunciare omni renunciationis modo, tam scilicet ex testamento, quam ab intestato, eaq; de causa, si is, cui alioquin succedere debebat, discedat ab intestato, illi non succedit, vt argumento multorum iurum, recte cum alijs affirmat Ant. Gom. l. 22. citata, num. 8. consentiunt Couarr. cap. quamuis pactum, par. 3. §. 3. num. 1. & alij, quos citat. Si item discedat confecto testamento, in quo illum præterat, aut exheredat, etiam nulla apposta causa, neque ipse, neque alij dicere possunt testamentum illud nullum; eò quod vi renunciationis iuramento confirmata, non fit illi debita iam legitima; & is, cui legitima non debetur, dicere non possit nullum testamentum, in quo illa ei non relinquatur, neque tale testamentum est ex eo capite nullum, vt Anton. Gom. ibidem, argumento multorum iurum, cum communi doctorum sententia affirmat, dictumque est cum eodem auctore, l. tom. var. resol. cap. 1. nu. 9. & cum communi doctorum sententia, disp. 171. §. qui cum.

Vtrum autem, licet filius, qui ita renunciat, non succedat parenti, cuius successioni renunciat, nihilominus nepotes ex hoc filio succedant auctore. Dicitur est, si tempore mortis aui, superest filius filij, pater eorum nepotum, non succedere nepotes, vt affirmat communis doctorum sententia, quam referunt ac sequuntur Ant. Gom. l. 22. citata, num. 10. Couarr. cap. quamuis pactum, par. 3. §. 5. num. 7. & Molina, lib. 2. de primogen. cap. 3. num. 47. Ratio autem est, quoniam, viuentis patris, non ipsi succedunt auctore, sed pater, qui per renunciationem iuramento confirmatam, amittit ius succedendi. Si verò tempore mortis aui defunctus erat filius, pater eorum nepotum, tunc communis sententia, quam Ant. Gom. l. cit. num. 10. refert, & quam referunt ac sequuntur Couarr. cap. quamuis pactum, par. 3. §. 2. num. 4. & num. vlt. in fine, & Molina, lib. 2. de primogen. cap. 3. num. 47. censet, succedere nepotes. Mihi verò omnino probatur contraria sententia, quam multis, num. 10. citato Anton. Gome. satis doctè confirmat, nempe, nepotes in eo euentu non succedere auctore, neque cum patris, fratris patris defuncti, neque cõ sobole ex patris. Ratio potissima est, quoniam nepotes, neque cum patris, neque cum sobole patris, succedunt nisi loco sui patris defuncti, quem representant, atque in portione, in qua ille succedere debebat, si superstes esset: sed tunc patris, si superstes esset, nihil omnino deberetur in bonis patris, aut eiusmodi nepotum, idque vi renunciationis iuramento confirmata: ergo neque nepotibus quicquam tunc debetur. Confirmatur, quoniam ea renunciatio iuramento confirmata, pactumque de non succedendo, verum ius tribuit parenti, vt filio, qui ita cum iuramento renunciat, nihil reliquit, & vt filius nihil ex eo parente obtineat ab intestato: vnde ex iuramento, quo ea renunciatio fuit confirmata, non solum oritur prima vis, & obligatio ex duabus disp. 149. explicatis, que propria est, & peculiaris ipsi iuranti, nec ad heredes illius tranfit, nempe efficere, vt Deum non adduxerit in testem infidelis promissionis, quilibet obligatio oritur in eo, qui iuravit solvere vfuras, aut centum grassatoris, ne ipsam iniuste interficeret; sed etiam oritur secunda, que se extendit ad heredes iurantis, ob verum ius, quod ex eo pacto, iuramento confirmato, cum iuramento est præstitum, comparatur: ergo ius, quod ex ea

renun-

renunciatioe pater comparauit, etiam se extendit ad nepotes, heredes filij, vt, loco & vice filij, nihil recipiant. Sanè si renunciatio illa iuramento confirmata, inique esset extorta ex filio, ita vt pater nullum ius comparasset ex illa, sed teneretur relaxare iuramentum filio, & non admittere ad successione, sicut vfurarius tenetur relaxare iuramentum ei, qui iurando se abstinent solvere ei vfuras, tunc nepotes succedere possent auctore loco filij ipsorum parentis: quippe cum obligatio illius iuramenti solum fuisset personalis patris, neque à filijs vllum ius, loco patris, abfultisset: sicut heredes eius, qui iurando promissit solvere vfuras, non tenentur, illo defuncto, eas soluere: in eoque solo euentu esset communis opinio, quam impugnamus: ceterum, quod, quando filius verè ius amittit ad succedendum patri, ob renunciationem iuramento confirmatam, nepotes, mortuo ipsorum patre ante auctorem, possint, loco & nomine illius, succedere auctore in portione, in qua succederent, si pater renunciasset cum iuramento successioni, ceterè id nullam probabiliter habet, neque auctores contrarie opinionis vllum solidum fundamentum afferunt, quo id affirmant.

Hinc constat, falsam esse opinionem Socii, & quorundam aliorum, quos Couarr. refert, cap. quamuis pactum, par. 3. §. 2. num. 2. afferentium, si filius, aut filia, cum iuramento renunciat hereditati parentum ante ingressum religionis, & post filij professionem parentes moriantur, reddi inualem eam renunciationem, succedereque monasterium in patris hereditate, non secus ac si facta à filio non fuisset ea renunciatio. Ratio verò eorum erat, quod renunciatio illa iuramento confirmata, habet hanc tacitam conditionem, si hereditas renuncianti defuerit: hereditas autem, subsequuta morte parentis, post filij professionem, nõ defertur filio bonorum incapaci, sed monasterio, quod non renunciat hereditati loco filij. Hanc, inquam, opinionem facile ex dictis constat falsam esse, verissimamque esse contrariam, quam cum Bart. Bald. & alijs affirmat Couarr. cap. quamuis pactum, par. 3. §. 2. nu. 7. Etenim, cum monasterio nullum ius competat ad hereditatem parentum religiosi professi, nisi loco & nomine talis filij, & nisi ius, quod competeret filio, si religiosus non esset, neque renunciat cum iuramento hereditati parentum, constat, quod, cum filio, facta renunciatioe iuramento confirmata, nullum ius competat ad eam hereditatem, neque etiam competat monasterio. Confirmatur, quoniam quando filia, contenta certa dote ad celebrandum matrimonium, renunciat cum iuramento hereditati parentum, neque ipsa, neque filij, præsertim ipsa viuentis, petere possent incrementum legitimum, vt habetur, cap. quamuis pactum, de pact. lib. 6. ergo neque quod contenta certa dote ad ingrediendum monasterium, renunciat cum iuramento reliquo legitimum, poterit monasterium, mortuis parentibus ipsa viuente, petere loco & nomine illius, incrementum, cui illa eum iuramento renunciat. Quare, quamuis quidam, quos Couarr. nu. citato refert, & quorum consilium approbat, dicant, tutum esse, vt, quando quæ religionem ingreditur, contenta certa dote, renunciat cum iuramento reliquo hereditati parentum, accedat consensus monasterij, hoc est, prelati & cõuentus, qui in acquirendo reliquo hereditatis, possunt monasterio præiudicare, sanè id non est necessarium. Ad rationem verò contrarie opinionis dicendum est, eatenus, eaque de causa renunciatioem illam habere tacitam conditionem, quoniam, si nunquam hereditas defuerit, vel ipsi renuncianti, vel alteri, cui verè competat loco & nomine illius, iniutis, minimèque necessaria est renunciatio. Vt si renuncians præiudicatur ei, cuius hereditati renun-

Argumentum.

Responso.

ciat, non relicta sobole, que renunciatioem representet: si enim religiosus professus, nulla facta renunciatio, moriatur ante parentes, nihil hereditatis, que alioquin ratione talis filij obuenire deberet monasterio, pertinet ad monasterium: facta autem renunciatioe iuramento confirmata per eum, qui religionem ingreditur, esto parentes moriantur ante talem religiosum professum, hereditas parentum, neq; defertur professo illi, tum quia validè ei renunciat, tum etiam quia illius incapax est; neque item monasterio, quod solum ratione eius religiosi poterat habere ius ad illam; quo tamè caret, propter validam eiusdem religiosi renunciatioem prius facta. Quo usque verò hodie post Concilium Tridentinum, valida sit, aut non sit, eiusmodi renunciatio iuramento confirmata, & quod, vt in Lusitania valida sit, necesse fit, iuramentum de facultate Regis adhiberi, disp. 149. dictum est.

Illud est obseruandum cum Couarr. vbi supra, num. 4. renunciatioem reliquo hereditatis iuramento confirmatam sub conditione, si religionem ingrederetur, eam vt proficere potest, voluntariamque paupertatem sectari debet, non reuocatur ad religionis ingressum, vt disp. 207. in fine, dictum etiam est. Quin potius affectus ad consanguineos, & timor, quod, si diuitias multas secum ad religionem defertat, pauperem vitam consanguinei degent, retrahere potius solet à religionis ingressu.

Illud quoque obseruandum est cum Couarr. vbi supra, nu. 5. & cum multis alijs, quos Molina, lib. 2. de primogen. cap. 3. num. 27. refert ac sequitur. Non censeri grauem læsionem, si, que ingreditur monasterium, contenta dote competenti pro sui, & monasterij qualitate ac consuetudine, renunciat cum iuramento hereditati relique parentum, ex qua in quintuplo, aut in longè maiori quantitate, obtinere debet legitimam portionem, vt ex eo capite annullata ea renunciatio possit. Etenim mulier illa, ad eum amplectendum statum perfectionis, in cuius complexu, & electione non decipitur, fed felicissimè ac prudentissimè agit, satis cum perentia accipit bona, reliquaque, nisi illis renunciasset, obuenire deberet monasterio, eaque de causa ipsa non est læsa. Neque item monasterium, quoniam læsio supponit id, in quo quis dicitur læsus, esse suum; aut illi aliquo modo debuit: bona autem illa nunquam fuerunt monasterio debita: quia non ante ingressum illius, vt satis est perspicuum: neque post ingressum: quia integrum suum mulieri illi, non aliter velle ingredi, quam cum sola ea dote, renunciatum prius validè, & cum iuramento ceterè legitimum, prout re ipsa factum est, ac proinde nec post ingressum facta prius illa valida renunciatioe, per quam parentes eius sibi compararunt ad non relinquendum illi, nec monasterio ea bona debita: non ergo monasterium in eo euentu potest dici læsum. Atque hæc nostra ratio vires omnes continet argumenti, quo Couarr. num. 5. citato rem hanc confirmat. Hæc eadè confirmant, que de validitate dispositionis de suis bonis, facta à religioso ante professionem, disp. 139. copiosè à nobis dicta sunt, & quod postea non annullatur professione, nec ius ad illa comparat monasterium.

Ex hæctenus dictis dirimenda etiam est ea questio, quam Couarr. vbi supra, nu. 3. in resp. ad 2. arg. discutit. Num scilicet si filius in filiis renunciat cum iuramento hereditati maternæ, materque viuentis patre, sub cuius potestate sit adhuc filius illi, moriatur, ea renunciatio præiudicet patri ad effectum, vt non potatur usufructu eorū bonorum materno.

terno.

tenorum, quo fructus fuisset, si filius matrem hereditati non renunciaisset. Ad eam vero questionem dicendum cum eodem Couar. arbitror. In primis, si pater consentit illi renunciationi valida ex parte filij, absque dubio sibi preiudicasse in usufructu, cui eo ipso, & cuiusque alteri iuri ad ea bona materna ratione filij, renunciaisse censetur. Deinde, si tempore renunciationis hereditas matris nondum erat delata illi filio, per validam filij renunciationem preiudicasse patri quoad usum fructum in eis bonis. Ratio autem est, quoniam patri non competebar ius ad usum fructum in eis bonis, aut in quibuscunque alijs, que deuenire poterant ad eum filium dum in ipsius esset potestate, nisi dependenter ex eo, quod res ipsa deuenirent, & efficerentur filij: per eam autem validam renunciationem, id impeditum est. Neque obstat. l. vlt. in prin. & §. 1. C. de bonis que liber. dicitur, quod si defertur hereditas filiofamilias, vel sitque illam repudiare, tunc possit illam pater accipere nomine & loco filij, habebitque tunc pater usum fructum illius, quin & pleno iure eam sibi acquireret, si filius erat maior viginti quinque annis, sine beneficio filio restitutionis in integrum. Non, inquam, obstat ea lex, quoniam, ut ex ipsamet patet, in ea est ferendum de hereditate iam delata filio; non vero quando renunciatio facta fuit antequam esset delata. Quando autem filio esset iam delata hereditas, illique cum iuramento renunciat, videtur censere Couar. & alij, competere patri usum fructum in illa, nihil impediens valida filij renunciatio, idque propter dispositionem. l. vlt. citata. Ceterum propendeo in parte contrariam. Lex quippe vlt. citata, solum loquitur, quando filius contradicit additioni hereditatis sibi iam delatae, eoque quod arbitretur sibi esse damnosam, quia subiacet pluribus debitis & oneribus, quam sit emolumentum illius in eoque euentu merito concedit patri, ut suo periculo, & commodo, eam adeat nomine & loco filij, ad seque integre ea tunc pertineat. Quando autem filius valide cum iuramento illi renunciat, condonando illam alteri, atque adeo impediendo ea via, ne dominium ad ipsum transfret, condonato toto iure ad illam, quod sibi competebar, sane non concedit ea lex patri, ut illam valide adeat nomine & loco filij ad gaudendum usufructu illius, & non proprietate, ita ut aliquando pater usufructuarius sit aliquorum bonorum aduentitiorum filij, quorum dominium non ad se, neque ad filium, sed ad quendam tertium, ob filij validam renunciationem pertineat, neque ratione esset consentaneum, ut id statuatur. Postremo est dicendum, quando filiofamilias defertur hereditas, cui valide renunciat, ut quia mater nihilominus heredes illum instituit, tunc, licet pater renunciatioem consenserit, ad ipsam pertinet usufructus eorum bonorum, quoniam eo ipso, quod ad filij dominium pertinent, debetur patri usufructus eorum: & sicut renunciatio anteedens non impedit filio dominium eorum bonorum, ita neque consensus in renunciationem, impedit patri usum fructum.

19 Quando filius, aut filia, paternam hereditatem cum iuramento renunciat, attendendum est maxime ad causam, in cuius fauorem renunciat, & ad quam parens renunciatioem petit. Si enim ea causa deficiat, cum renunciatio sub conditione eius causa facta censetur, eo ipso expirat renunciatio & obligatio ex iuramento, ac proinde renuncians succedit ei parenti ab intestato, & parens ex testamento tenetur relinquere ei, ut minimum suam integram portionem legitimam, alioquin filius dicere poterit testamentum nullum, in quo ita fuerit preteritus, aut exheredatus. Quare, si deficiant omnes fratres & sorores renuncians, totaque eorum soboles, regulariter expirat renunciatio. Ita communis doctorum sententia, quam referunt ac sequuntur Ant. Gom. l. 22. citata. n. 11. Couar. cap.

quamuis pactu. §. 3. n. 4. & Molina. c. 3. citato. num. 48. Dixi, regulariter tunc expirare renunciatioem: quoniam, si filius, aut filia, religionem ingrediens, renunciat cum iuramento successioni parentum, videtur renunciat, ut esto parentes liberos non habeant, possint ad libitum disponere de suis bonis, vel ad alia pia, vel inter collaterales, ut Couar. num. 4. citato. ver. 9. ait. Sub dubio tamen propendet, tunc religio sum illum, seu monasterium loco illius, quando capax est successione, succedere parentibus illis ab intestato. Maxime autem, qui religionem, facta ea renunciatioem ingrediens, relinquere liberum videtur parentibus, ut ad libitum de ipsius bonis disponant, quando tempore talis renunciatioem, nec descendentes habeant, nec spem eos habendi.

B Si item renunciat, etiam ad non ingrediens religionem, fiat intuitu, ut parentes opus pium instituant, constat tunc, etiam si nullos alios descendentes habeant, non reddi nullam eam renunciatioem, modò in ea re bona illa insistant, ad idve a parentibus relinquatur, cuius intuitu facta est renunciatio. Molina. n. 48. citato. ait, quando filia renunciat legitime, aut parti earum, ut inde parentes instituerent maioratum, validam esse renunciatioem, esse moriantur fratres, eoque quod maioratus instituitur, ut perpetuo perseveret, id sane verum est, ceterum tunc in defectum, tam fratrum, quam sobolis eorum, & sororum maioratum natus, sobolisque earum, succederet in eo maiorata ea filia, quae ita renunciat, neque enim credendum est, filias velle renunciat, ut instituat maioratus, à quo ipsa excludatur, etiam in defectum fratrum & sobolis eorum, ita ut, ipis omnino exclusis, deueniat ad transeuntes. Couar. vbi supra multos examinat & expendit euentus, nam in illis filia censenda sit solum renunciat in fauorem vnus fratris, aut in fauorem tantum fratrum, non vero sororum, aut etiam in fauorem extraneorum: atque hunc vltimum euentum expendit etiam Ant. Gom. vbi supra num. 12. si filius renunciat, quando parens non habebat alios filios, nec descendentes: omnes tamen illi euentus reducendi sunt ad eam regulam, ut coniecturis, ex circumstantijs concurrentijs, bus, indicetur, que fuerit mens renuncians, quando vero aliud ex coniecturis non constat, censendum est, non intendisse renunciat in fauorem extraneorum: nihilque certius, quam data regula, potest hoc loco statui.

D Licet quis cum iuramento renunciat, hereditati alicuius, verbi gratia, patris, potest nihilominus succedere in bonis illius loco alterius, ad quem immediate ex patre ea bona defertant, ut loco fratris, cui is, qui paternam hereditatem renunciat, immediate succedat, idque non solum, si is frater, qui immediate patri succedit, adiuit hereditatem patris, sed etiam si illam, nondum aditam, transmittat in fratrem, qui paternam hereditatem renunciat, iuxta ea que disputat. 180. dicta sunt. Vtrumque affirmat communis doctorum sententia, quam referunt ac sequuntur Ant. Gom. l. 22. citata. nu. 3. Couar. c. quamuis pactu, part. 3. §. 3. n. 2. multique id Ant. Gom. confirmat, estque ex se satis perspicuum.

E Eadem ratione, esto quis renunciat hereditati patris, si tamen pater transeat ad secundas nuptias, eaque de causa tempore mortis regrediantur ad filios prioris matrimonij bona que patri ex priori vxore aduerant, iuxta ea que disp. 163. dicta sunt, potest in eis succedere filius, qui patris hereditatem renunciat: quoniam ea bona, non nisi obueniunt iure hereditatio ex patre, sed tanquam bona, que fuerunt matris, diuidenda in eo euentu, ex iuris dispositione, inter filios prioris matrimonij. Ita Couar. §. 3. citato. n. 1. cum communi doctorum sententia, quam refert.

Simi.

22 Similiter, si filius renunciat cum iuramento hereditati paternae, non censetur renunciat bonis patris, que hereditaria non sunt, ut feudo, aut emphyteusi, non hereditarijs, iuxta ea, que disp. 472. dicta sunt, nisi conslet aliud renunciantem intendisse. Ita Couar. vbi supra. n. 6. cum alijs, quos citat. Idem non de maioribus ratione dicendum est de maioribus, in quo non succeditur hereditario iure, ut videbimus.

23 Filius, qui cum iuramento renunciat hereditati paternae, esto expressit, neque ex testamento illi succedendum, si tamen postea heres à patre institutus, potest illi succedere in portione, in qua fuerit institutus, nihil impediens iuramento. Ita communis doctorum sententia, quam referunt ac sequuntur Ant. Gom. l. 22. citata. n. 10. verus finem, Couar. c. quamuis pactum part. 3. in initio n. 8. Molina. lib. 2. de primogen. c. 1. nu. 6. Ratio autem potissima (præter alia, quibus latè & doctè id probat Ant. Gom. vbi supra) est: quoniam iuramentum illud præstitum est patri in ipsius fauorem: eo autem ipso, quod eum filium heredem instituit, censetur remittere illi obligationem ex eo iuramento: eoque ipso regreditur ad statum, in quo erat ante eam renunciatioem, atque adeo perinde eam hereditatem nondum aditam, transmittit ad suos heredes, ac si illi non renunciat, ut rectè Ant. Gom. ibidem cum alijs obseruat. Qui addit, quamuis renunciatio cum iuramento facta fuisset post conditum testamentum patris, in quo heres vnus à alijs instituebatur, si patre testamentum non mutauit, censeri voluisse discedere ab antiqua voluntate, ac proinde remittere obligationem iuramenti tali filio, & eum vocare ad hereditatem. Idem, cum alijs, affirmat esse censendum, esto pater post eam renunciatioem eum filium verbis generalibus instituit heredem, ut si dicat, instituo omnes filios meos, vel filios meos, heredes. Idem dicit esse Couar. vbi supra, esto renunciatio cum iuramento facta sit patri in fauorem alicuius filij, quoniam, cum iuramentum, & renunciatio facta sit patri, & non filio, satis est, si pater obligationem remittat, vocando eum, qui renunciat ad hereditatem. Consenti Molina vbi supra, qui de renunciatioem cum iuramento ad institutionem maioratus in fauorem vnus filiorum loquitur.

24 Vtrum autem ea renunciatio iuramento confirmata reuocetur ex eo, quod renunciat postea filij nascantur, iuxta. l. i. vlt. in q. C. de reuocand. donat. & ea que disputat. 282. copiose dicta sunt, Couar. cum glof. vlt. ibi. cap. quamuis pactum, part. 3. §. 3. nu. me. 8. & cum communi doctorum sententia, quam refert, loquens, quando filia contenta certa dote, renunciat relique paternae hereditati, affirmat, non reuocari. Tum quia ea renunciatio non est proprie donatio. Tum etiam quoniam sit præmia cognitione proli suscipiende: cum fiat, contenta ea dote, ad matrimonium contrahendum, atque adeo ad liberos ex illo procreandos. Molina lib. 2. de primogen. cap. 3. à nu. me. 37. licet consentiat, quando renunciat filio aliquo suscepto, ut suscepta certa dote, ut renuncietur, pluresque doctores alios in confirmationem eius sententie citat, negat tamen, quando renunciat sit gratis, idque siue renuncietur hereditati iam delatae, sed nondum aditam (quoniam, si renuncietur hereditati iam aditam, renunciat, que effecta, esset proprijsi ma donatio, nec dubitandum esset, reuocari natiuitate filiorum) siue renuncietur hereditati nondum delatae, viuentè adhuc parente, cuius hereditati renunciat: tamen si firmus non sit in ea sententia. Mihi vero plus probatur contraria sententia, quam Molina communem confert. Erenim Couar. & ceteri auctores contrarie sententie, indistinctè loquuntur, sine suspitione aliquid, vel retineatur, pro renunciatioem, sine omnino gratis fiat: neque quando mulier contenta dote, relique hereditati renunciat, id

A circo negant id esse proprie donationem, quia suscipitur eo dote, quoniam negati non potest, si renunciatio hereditati nondum delatae, aut aditam, sit vera donatio, quando nihil recipitur, esse etiam veram donationem, quando accepta certa dote renunciat inderemento vtque ad integram legitimam, eodè quod id totum verè sit filia debitorum vltra ea dorem, illudque remittat gratis, prout adhuc est in spe & dependens ab ipsius acceptatione, eoque potest pater filiam dotare: sed ex eo negant esse proprie donationem, quod renunciatio in fauorem & bonum alicuius, eius emolumentum, quod nondum est acquisitum, siue sit iam delatum siue delatio sit adhuc pendens & in spe, non sit propria donatio, quando pendet, ut sit donantis, ab ipsius acceptatione: qua de causa, quamuis donatio inter coniuges regulariter non sit valida, nisi morte donantis confirmetur, eiujsmodi tamen renunciatio vnus coniugis in bonum & fauorem alterius, non censetur propria donatio, ac proinde statim valet, ut disp. 289. dictum est, multaque iuris est ostensum: atque hoc eodem modo, renunciatio hereditatis nondum aditam, siue delata iam sit, siue non, non censetur propria donatio, idque siue renuncietur intergra hereditati, siue solum parti, accepto, aut retento, reliquo illius: lex autem h. vlt. in q. C. de reuocand. donat. cum exorbitans sit, & que iuxta illum disp. 282. dicta sunt, intelligi debent de donatione propria. Adde, rationem aliam Couar. truit, nempe mulierem, que contenta certa dote, relique hereditati renunciat, renunciat præmia cognitione filiorum ex eo matrimonio suscipiendorum, suo etiam modo loci habere in filijs, qui renunciant partibus suarum legitimarum, ut inde maioratus primogenito instituantur: id enim abque dubio intelligitur, esto ipsi liberos in futurum habeant, ut ex se satis manifestè, ridiculaque esset renunciatio ad institutum maioratum sub conditione tacita, si renuncians liberos non haberet. Molina autem ex eo censet legibus, in vlt. in q. C. de reuocand. donat. vni habere in eisdem modi renunciatioem, ac proinde reuocari natiuitate filiorum, quod præsumptio sit, renuncians sub ea tacita conditione renunciat, eaque est potissima ratio, cui nitiur. Adde etiam, dum filij renunciant, ut maioratus in primogenito instituantur (in quo euentu Molina loquitur) non gratis renunciat, sed in suum commodum & emolumentum, nempe ut familia, quorum ipsi partes sunt, nobilitetur, habeatque caput in perpetuum, à quo ceteri de familia protegentur & adiuuentur, de quorum numero ipsi sunt, descendentesque ipsorum, & cum spe, ut deficientibus eorum ex primogenito, & ex alijs, prius vnquoque sororum natis, ipsi succedant in eodem primogenito: Molina autem ait, quando non gratis, sed pro emolumento sit renunciatio, non reuocari natiuitate filiorum renunciantium.

R renunciatio successioni in bonis alicuius iuramentum confirmata, esto renunciat debita aliquoquin in eis esset legitima, non delinit esse valida ex eo, quod renuncians ignoraret, secluso eo iuramento, esse nullam iure ciuili. Quoniam ex eo adhibito iuramento obligat, & alter verum ius comparat ad id, cui renunciat, quia est de re facta, neque per iniuriam filij extorta: vtrumque autem est renunciatioem iuramento confirmatae conuenit, siue iurans sciret, secluso iuramento, esse nullam iure ciuili, siue id ignorauerit: quare ignorantia illa non obligandi ab eo non aufert. Ita Couar. cap. quamuis pactum, part. 3. §. 1. nu. 3. cum alijs, quos citat.

R renunciantem præterea cum iuramento, minorè esse, non aufert à renunciatioem, propter eandem rationem, validitatem, ut Couar. loco citato, n. 1. cum communi doctorum sententia, quam refert, affirmat, & colligitur ex authentica sacramenta puberum. C. si ad-